

VOGELWERK GROEP OOST-BRABANT

Natuurpunt, Vereniging voor Natuur en Landschap in
Vlaanderen

Secretariaat Vogelwerkgroep:
Waaibergstraat 26 / 5, 3300 Tienen.
marcel.jonckers2@telenet.be
☎ 016 81 87 87 of 0497 447 233

Noodkalender najaar 2020

EEN NOODKALENDER

Door de Coronacrisis heeft alles de laatste maanden op een laag pitje gebrand. We hebben ons aan de voorzorgsregels gehouden en we hebben, zoals Natuurpunt ook vroeg, onze excursies op hold gezet. Zelfs de cursus Moerasvogels hebben we afgebroken en we hebben de voor diverse activiteiten gestorte inschrijfgelden terugbetaald.

Na een zomerreces herstarten we onze werking, maar ook deze mits opvolgen van coronaregels. De busreizen van het najaar zullen we waarschijnlijk allemaal laten vallen. Een grote groep mensen in een bus lijkt momenteel nog niet coronaproef. Zo een hele dag tocht met allemaal ons masker op is niet zo aangenaam. Dus we plannen een paar autodagtochten met afspraak enkel ter plaatse en meerdere vervangende halvedagtochten in min of meer onze omgeving. Dus zeker nu de vernieuwde kalender voor de maanden augustus tot oktober volgen zoals deze ook in Ons Vogelblad nr. 125 zal verschijnen. Het boekje is klaar voor verzending op het koft na, dat moet nog door de drukker worden uitgevoerd en dan kan het hopelijk toch nog snel op de post.

De meerdaagse tocht naar Oost-Duitsland voorzien voor dit najaar komt te vervallen, of liever wordt verdaagd naar 2021 net als een aantal andere activiteiten die zijn gesneuveld of nog zullen sneuvelen in het najaar.

Dus **BELANGRIJK**: ga niet verder op het groene activiteiten kalendertje dat we begin 2020 ter beschikking stelden. De kalender voor de volgende maanden is wat je hieronder leest. Laten we hopen dat we deze kunnen uitvoeren en dat er geen nieuwe virusgolf roet in de nieuwe planning gooit.

GEWIJZIGDE KALENDER

ENKEL DEZE VOLGEN!

Gelieve voor elke activiteit vooraf in te schrijven. Op deze manier willen we te grote samenkomsten vermijden. Tijdens de wandelingen wordt gevraagd afstanden te houden, geen optisch materiaal uit te wisselen en mondkapjes te dragen.

Zaterdag 29 augustus: Autodagtocht naar Nationaal Park De Meinweg (Nederlands Limburg)

Deelnemers dienen zelf de verplaatsing te maken coronagewijs. Tijdens de excursie houden we 1,5 m afstand. We komen samen aan Bezoekerscentrum De Meinweg/ Brasserie De Boshut. Dit bevindt zich in Midden-Limburg op slechts 10 km ten oosten van de historische stad Roermond.

Routebeschrijving – We rijden via de E314, richting Maasmechelen/Aken (DE) tot net over de Nederlandse grens; aan het knooppunt in Stein (NL) rijden we naar het noorden via de A2 (richting Eindhoven/Roermond); ter hoogte van knooppunt ‘Het Vonderen’ nemen we de A73 richting Roermond. Ter hoogte van Roermond neem je afrit 20 en volgen we de borden “Herkenbosch”, daarna “Meinweg”. We rijden over de N570 richting en voorbij Herkenbosch. Na Herkenbosch volgen we de borden “Bezoekerscentrum De Meinweg”. Ter hoogte van kilometerpaal 5.0 slaan we linksaf. Na 75 meter ziet u het bezoekerscentrum aan uw rechterkant liggen.

De daguitstap bestaat uit twee dagdelen. ’s Middags keren we terug naar het bezoekerscentrum voor de picknicklunch en een sanitaire stop.

*Deze Adder overleefde de recente grote brand,
Foto Nationaal Park De Meinweg*

Dit 2.500 ha grootte Nationaal Park is een ongewoon stukje Nederland met heuvels, heuse bergstroompjes en dorpen met typische vakwerkhuisen. Door opstuwning ontstonden hier ongewone hoogteverschillen en breuklijnen, een uniek terrassenlandschap dat grensoverschrijdend is tot in Duitsland. Heide en bijna natuurlijke bossen wisselen af met beekdalen en vennen. Symbool voor dit gebied is de Adder. Ook Everzwijnen zijn er kind aan

huis. Er broeden 87 vogelsoorten. Op het einde van de zomer hebben de meeste broedvogels het Nationaal Park verlaten. De vogeltrek is reeds even bezig. O.a. Wespendif, Boomvalk en Boompieper maken zich klaar voor de lange verplaatsing naar hun winterkwartieren in tropisch Afrika (o.a. Democratische Republiek Congo) respectievelijk de Sahel. Daarnaast maken we kans op soorten als Boomleeuwerik, Kruisbek, Appelvink, Boomvalk en Havik. Ook voor planten- en insectenliefhebbers is dit een interessant gebied met voor Nederland vaak ongewone soorten.

Afspraak: om 9 u. op de parking van het bezoekerscentrum de Meinweg / Brasserie De Boshut, adres: Meinweg 2, 6075 NA Herkenbosch.tel/ (+31 (0)475 53 04 39 info@deboshut.nl).

Einde voorzien om 17.30 u.

Afstanden en reistijden: vanuit Leuven: 125 km, reistijd 1u. 20 min. / vanuit Tienen: 115 km, reistijd 1 u. 25 min.

Voor 15 augustus 2020 aanmelden bij Jan Wellekens gsm 0479 799 367. Het aantal deelnemers is beperkt!

Zaterdag 12 september: Voormiddagwandeling Breisembroek – Zandgroeve Kerkom

Vertrek aan een oude zandgroeve. (zie hieronder) Van daaruit stappen we doorheen een kleine nog actieve groeve en vervolgens tussen de akkers – ook enkele akkers met beheerovereenkomst bij VLM – over grotendeels onverharde wegen van Kerkom naar het Breisembroek en de Velpe. Daar verandert het landschap naar vooral weiden en ook enkele ruigere stroken.

Waargenomen soorten tijdens ons vorige bezoek in september: Putter, Roodborsttapuit, Tapuit, Buizerd, Torenavalk, Slechtvalk, Zwarte Roodstaart, Reiger, Havik, Tjiftjaf, Winterkoning, Kievit, Spreeuw. Koninginnepage, Kleine Vuurvlinder, Daggauwoog, Atalanta, koolwitjes, Distelvlinder.

Gerda en Rik Derveaux gidsen en Bert zorgt voor de uitleg over planten en vlinders en libellen. Goede wandelschoenen volstaan.

Afspraak: om 9 u. te **Kerkom** op parking op het kruispunt van de Kuntichsestraat, de Molenweg en de Kerkstraat (aan de kant van de Molenweg). Einde om 12 u.

Info: Rik Derveaux tel. +32 473 821 264).

Zondag 20 september: (Uitgestelde) Walk For Nature-wandeling te Tielt-Winge Houwaart

Natuurpunt Aarschot en Natuurpunt Tielt-Winge slaan de handen in elkaar om de Walk For Nature te organiseren. In samenwerking met de Vogelwerkgroep wordt deze Walk For Nature al om 7 u 's ochtends op gang geschoten met een vroege vogelwandeling en aansluitend een ontbijt.

Via de flanken van de Houwaartseberg gaan we langs typische Hagelandse landschappen met wijngaarden en kleine landschapselementen tot aan het Hagelands Bos. Via een prachtige holle weg (een oude 'driftweg' van het vee), keren we terug richting het centrum van Houwaart.

Afspraak: Zaal Sint-Denijs, Haldertstraat 11, 3390 *Tielt-Winge Houwaart*. De wandeling duurt van 7 u. tot 9 u. Aansluitend is een ontbijt mogelijk. Kostprijs wandeling + ontbijt: 7,5 euro voor leden, 10 euro voor niet-leden van Natuurpunt. Inschrijven voor ontbijt op Walkfornature@natuurpuntoostbrabant.be.

Info: In het programma staan die dag nog verder: Symposium 'Het Hagelandse Bos' om 10 u. Verder wandelingen, fietstochten, allerhande kindersanimatie. Info bij Eric Vanbeek (+32 476 777 037).

Zaterdag 26 september: Voormiddagwandeling Oud-Heverlee

We bezoeken Oud-Heverlee Zuid, een groot plasdrasgebied waar afdeling Natuur en Bos de laatste jaren grote herinrichtingswerken uitvoerde. Vanuit de kijkhut kijken we uit over de plassen en de rietvelden. Nadien trekken we naar de grote vijver van Oud-Heverlee Noord. Van aan de kijkwand en vanop de toren overschouwen we de vijver en de aansluitende hooilanden aan de oevers van de Dijle.

Als de tijd het nog toelaat trekken we via de Dijlevallei door Ormendael en via Korbeek-Dijle weer naar onze vertrekplaats.

Afspraak: Te *Oud-Heverlee* aan het station om 9 u. Tot het middaguur..

Info: Niels Ryckeboer (+32 474 421 806).

Zondag 27 september tot zaterdag 3 oktober

De geplande 7-daagse reis naar Oost-Duitsland wordt naar 2021 doorgeschoven.

Zaterdag 10 oktober: Voormiddagwandeling Averbode Bos en Heide

Hier werkt Natuurpunt succesvol aan een natuur(her)inrichtingsproject in het vroegere domein de Merode, een meer dan 500 ha groot natuurgebied gelegen rondom de aloude abdij van Averbode, het bekende drie provinciënpunt op het grondgebied van Scherpenheuvel-Zichem (Testelt en Averbode), Laakdal (Veerle-Heide) en Tessenderlo.

De doelstellingen waren het herstel van een natuurlijke waterhuishouding met herstel van historische vennen, vernatuurlijken van het bos door omvormen van een gedeelte van de aangeplante dennenbossen naar loofbos, herstellen van heide en heischrale graslanden. Dit alles resulteerde in een veel grotere biodiversiteit. Ook de Nachtzwaluw keerde terug, maar is op dit ogenblik al weer in Afrika. We bezoeken het gebied onder leiding van Gilbert Rijmenans.

Afspraak: Turnhoutsebaan (= steenweg Diest –Molenstede – Veerle) op de parking gelegen tussen Okselaar en Veerle, vanuit Diest komende rechts om 9 u. – Einde omstreeks 12 u.

Zaterdag 24 oktober: Autodagtocht naar het Krekengebied van het Meetjesland en Zeeuws-Vlaanderen

We hebben een afspraak met Bart Vandevoorde, een fervente vogelaar die zijn geboortestreek op zijn duimpje kent. Hij zal ons de ganse dag rondleiden. Het Krekengebied vertelt het verhaal van de mens die terrein veroverd op de zee, en de zee die dan weer hard en genadeloos terugslaat. Vandaag ligt de streek van Sint-Laureins en Oostburg er zo mooi en rustig bij dat je nauwelijks kunt geloven dat hier nog niet eens zoveel eeuwen geleden tientallen dorpen werden weggespoeld. Het polderland rond de monding van de Westerschelde werd eeuwenlang geteisterd door dijkbreuken en overstromingen, waarbij het water grillige kuilen in het landschap uitschuurde. De zee trok zich terug en de kreken bleven over. Niet al deze plassen zijn echter van natuurlijke oorsprong. Er werd in de streek namelijk ook turf gestoken, een brandstof die via sloten en kanaaltjes in kleine vaartuigen naar de steden werd gebracht. De turfputten werden tijdens stormvloed verder uitgeschuurd. Eens de zee door metershoge dijken bedwongen werd, maakten rust en landbouwuitbating zich meester van de streek. De landbouw drong de natuur terug tot op de dijken en de oevers van de kreken met hun brede rietkragen, die heel wat bijzondere vogelsoorten herbergen. Er overwinteren duizenden Kolganzen en Grauwe Ganzen in de polder, alsook honderden Kleine Zwanen en Rietganzen. Slechtvalk, Blauwe Kiekendief en Smelleken zijn typische overwinterende roofvogels. Op de kreken foerageren heel wat eendensoorten. Ook steltlopers zoals Wulp en Kievit vinden hier een goede pleisterplaats. Elk jaar komen hier Grutto's broeden. Ook de Bruine Kiekendief heeft hier zijn vaste stek in de lente/zomer.

Sophiapolder, foto Het Zeeuwse Landschap

We bezoeken ook De Sophiapolder. Dit is een geulenpolder, die ooit deel uitmaakte van de vroegere getijdengeul Passageule, die stroomde van Cadzand tot de Braakman. Vanaf 1997 is dit gebied gefaseerd als natuurgebied ingericht. In de waterpartij bevindt zich een permanent eiland met meerdere eilanden die

droogvallen bij een dalende waterstand. Het ganse jaar door vinden we hier een grote diversiteit aan watervogels!

Afspraak: Ter plaatse om 9 u. aan Fred's Café, Langeweg 3, 9981 *Sint-Margriete*. Einde ter plaatse omstreeks 17 u. **Info:** Heidi Coene (+32 489 925 886). Vooraf inschrijven is noodzakelijk. Het aantal deelnemers wordt beperkt!

De cursus **Akkervogels**, aanvangend op 16 november blijft behouden als voorzien.

Start Cursus Akkervogels

Uitbreiding akkervogelbescherming in de Leemstreek

“Cursus Akkervogels”

Een cursus Akkervogels module 1 in herfst / winter 2020-2021 bestaande uit:

- ◇ 3 indooractiviteiten op maandagavond in CC De Kruisboog te **Tienen**, Sint-Jorisplein 20 (via kazerneparking) telkens van 19.30 u. tot 22.30 u.
- ◇ 2 excursies op zaterdagvoormiddagen van 9 tot 12 u., samenkomst op Carpoolparking **Hoegaarden** bij E40 om 8.45 u.

Vanuit onze blik op vogels, vergeten we ook niet de mensen die betrokken zijn bij de akkervogelbescherming. Beroepskrachten en vrijwilligers staan ten slotte net als de vogels dag en nacht paraat. Hoe beter we de akkervogels leren kennen, hoe beter we ze kunnen beschermen en werken naar herstel van de akkervogelpopulatie. Cruciaal is dat mensen uit de lokale omgeving meedoen en we tot een betere cohesie komen tussen alle plattelandsactoren. Van daaruit groeide het initiatief bij het Regionaal Landschap Zuid-Hageland, Werkgroep Grauwe Gors en Vogelwerkgroep Oost-Brabant om een Cursus Akkervogels in te richten. Tijdens de winterse rust op de akkers is er toch verrassend veel leven, vooral in de bijzondere beschermings- en projectzones. Sommige soorten ontmoeten we in verbazend grote groepen. Waardoor zijn ze hier aangetrokken?

Veldleeuwerik en Patrijs, foto's Karel Van Rompaey

Workshop 1 indoor op 16 november 2020

Algemene trends, alarmerende en blijvende populatieafnames in Europa. We beperken ons tot de broedvogels die grotendeels afhankelijk zijn van akkers en/of akkerranden. Evolutie van de akkervogelbescherming. Voorstelling van de Monitoring Agrarische Soorten (MAS) en

voorlopige analyse van de resultaten. Lesgevers Robin Guelinckx, Freek Verdonckt, Remar Erens, pioniers van de akkervogelmaatregelen en oprichters van de Werkgroep Grauwe Gors.

Excursie 1 outdoor op 28 november 2020

Bezoek aan een vogelakker in de prioriteitzone van het Leemplateau tussen Riemst en Bierbeek.

Workshop 2 indoor op 07 december 2020

Noodzakelijke inzichten in de boerenstiel; rotatie van akkerteelten, opvolgen van recept voor maaibeurten, respect voor de landschapswaarde van kleine landschapselementen (hagen, ruigten, opvallende terreinelementen als strategische uitkijk- of zangpost), effectiviteit van de 5-jarige beheerovereenkomsten... en plantenkennis van de zaaipakketten, inpasbaarheid in de bedrijfsvoering. Lesgevers Hanne Vandewaerde (RLZH) en Olivier Dochy (natuurmedewerker bij de provincie West-Vlaanderen).

Workshop 3 indoor op 18 januari 2021

Johannes Jansen is ornitholoog en medestichter van Batumi Raptor, coördinator van de Monitoring voor de Agrarische soorten (MAS). Hij zal de taxonomie (wetenschappelijke indeling), herkenning (vogeltopografie) en ecologie (de verbinding tussen voorkeurhabitats, trekgedrag, broedproces, foeragegedrag en beheermaatregelen), zang en geluid van de akkervogels brengen.

Excursie 2 op 06 februari 2021

Bezoek aan een reguliere kouter met vogelakkers.

Inschrijvingsgeld: 75 euro voor module 1, te storten op rek. IBAN: BE24 3300 1135 7138 van NP Vogelwerkgroep Oost-Brabant. Duidelijk vermelden: “naam cursist(en) + akkervogels”. Inschrijvingen vooraf zijn verplicht en graag vóór 1 november 2020. Het aantal deelnemers wordt beperkt tot 25.

Info: Hanne Vandewaerde +478 363121 hanne.vandewaerde@rlzh.be
Katelein Goderis + 491521872 kgoderis@scarlet.be.

Vrouwtje Blauwe Kiekendief, foto Marc Van Meeuwen

In de lente 2021 volgt een tweede module Akkervogels

Deze vervolgmodule heeft tot doel akkervogelmedewerkers te vormen door opdrijven van de kennis en vooral ervaringen in het veldwerk aan te bieden: studie en bescherming.

Deze module zal bestaan uit twee indoors, 1 outdoor + een deelname aan de Kiek'n Gors dag.

In deze tweede module gaan we onder meer verder in op de verschillende akkerprooivogels en de mogelijkheden om ze niet alleen op soort, maar ook leeftijd en geslacht te determineren.

Johannes Jansen, expert in roofvogels, zal de indoor workshop geven. Op de excursies brengen we alle akkervogels (ook de niet-akkerprooivogels) op kaart, we werken volgens het MAS-systeem met gebruik van bijzondere applicaties en via Obsmapp. De Afrikagangers zijn dan ook terug in ons land.

INFO ACTIVITEITEN

Iedereen is welkom op al onze activiteiten.

Voor de uitstappen maken we gebruik van eigen wagens.

Meenemen: laarzen, kijkers, vogelguides en picknick voor dagtochten. Om een maximum aantal deelnemers te kunnen aanduiden vragen we vooraf in te schrijven. Er wordt gewandeld met respect voor de coronaregels van afstanden en met gebruik van mondklappers.

De activiteiten kalender voor de maanden november en december zal nog worden aangepast en meegedeeld.

Contactpersonen Activiteiten

Marcel Jonckers ☎ 0497 447 233

Luc Cieters ☎ 0494 916 862

Katelein Goderis ☎ 0491 521 872

Jan Wellekens ☎ 0479 799 367

Gilbert Rijmenans ☎ 0470 139 071

Heidi Coene ☎ 0489 925 886

OPGEPAST! Bij te slechte omstandigheden of gevaarlijke wegen kan een uitstap worden afgelast. Bekijk de avond vooraf of er geen mail is verspreid. Laat je mailadres opnemen in ons adressenbestand voor de nieuwsbrieven.

‘Ons Vogelblad’

Wie nog beter op de hoogte wil blijven van de activiteiten van onze Vogelwerkgroep Oost-Brabant van Natuurpunt neemt best een abonnement op ‘Ons Vogelblad’.

Dit tijdschrift wordt 4 keer per jaar uitgegeven, telt van 64 tot 68 blz. per keer en is volledig gewijd aan onze vogelwereld, vogelrijke gebieden, vogelstudies, bijzondere waarnemingen, soort in de kijker, vogelgedrag en ecologie, uitstappen en algemene vogelthema's.

Het bedraagt 20 euro, enkel te betalen op rekening van Vogelwerkgroep Oost-Brabant, Waaibergstraat 26 / 5 te 3300 Tienen - IBAN: BE24 3300 1135 7138 – BIC: BBRU BE BB.

Of vervang door een gift (min. 40 euro) op de projectrekening 2432 van VWG Oost-Brabant via Natuurpunt. Studie IBAN BE12 2300 5247 4592. (Bij storting op deze rekening gelieve ons te verwittigen).

Vogelwerkgroep Oost-Brabant

coördineert activiteiten rond vogels in de regio.

We werken rond OBSERVEREN, STUDIE, EDUCATIE en BESCHERMING.

Studieprojecten waaraan u kan meewerken zijn: Watervogeltellingen, Roofvogeltellingen, Inventarisaties, PTT-project, Project Bijzondere Broedvogels en de Broedvogelatlas.

Beschermingsprojecten lopen vnl. rond uilen, zwaluwen en akkervogels.

MEER INFO is te vinden op onze website www.vogelwerkgroep-oost-brabant.be